

СТРУКТУРНІ ЗМІНИ НА РИНКУ ПРАЦІ УКРАЇНИ ВІД ПОЧАТКУ ВІЙНИ ДЛЯ ФАХІВЦІВ

Герасименко Ю.С.,

д-р екон. наук, доц.

Білоцерківського інституту неперервної професійної освіти
ДЗВО «Університет менеджменту освіти» НАПН України

Російська агресія вплинула на всі аспекти суспільного життя українців, включаючи їх професійну діяльність. Війна суттєво впливає на всі аспекти життя громадян України, включаючи ринок праці. Проте, за даними дослідження Work.ua на початку 2024 року, кількість вакансій відновилася на 93% від початку вторгнення. Варто відзначити, що робочі місця з'явилися не у всіх секторах економіки.

Отже, хоча загальна кількість вакансій майже відновилася, спостерігаються диспропорції у різних секторах. За даними з Work.ua, в дев'яти з 28 категорій кількість вакансій перевищує рівень січня 2022 року, але в 19 категоріях пропозицій роботи менше, ніж у зазначений період.

Найвищі показники приросту вакансій у категоріях:

- медицина, фармацевтика (+26%);
- освіта, наука (+23%);
- охорона, безпека (+22%);
- юриспруденція (+13%);
- роздрібна торгівля (+9%).

Водночас найнижчі показники відновлення у категоріях:

- культура, музика, шоубізнес (-21%);
- телекомунікації та зв'язок (-21%);
- страхування (-22%);
- будівництво, архітектура (-28%);
- секретаріат, діловодство, АГВ (-32%) [1].

Після початку повномасштабного вторгнення Росії кількість вакансій на дистанційну роботу зменшилася у чотири рази, що становить більш значну зміну порівняно з загальною кількістю вакансій на ринку праці, яка зменшилася у 10 разів. Проте, у січні 2024 року спостерігається певна тенденція змін. Кількість пропозицій дистанційної роботи зросла на 3% порівняно з січнем 2022 року. Тим не менш, середня конкуренція за вакансіями на дистанційну роботу збільшилася на 63%.

Протягом року після початку повномасштабного вторгнення середня зарплата в Україні залишалася стабільною на рівні 15 000 гривень. Однак, з початку січня 2023 року почався поступовий ріст цього показника. За останні два роки середня зарплата в Україні зросла на 30%.

У той же час громадяни України відчувають, що роботодавці стали більш вимогливими до рівня знань та досвіду роботи кандидатів. Для успішного працевлаштування необхідно проявляти максимальну активність і демонструвати відповідність вимогам роботодавців.

За даними звіту GRC, з 2400 опитаних:

- 60% працюють в українських компаніях, що свідчить про їхню вірність вітчизняному бізнесу.

- 17% обрали шлях міжнародного працевлаштування, маючи амбіції до глобальних можливостей.

- 71% мають досвід роботи понад 10 років, тоді як лише 6% належать до молодих спеціалістів та студентів, що тільки розпочинають свій професійний шлях.

- 68% зауважили, що мають роботу, в той час як решта активно шукає можливості працевлаштування.

Перед якими труднощами постають українці під час пошуку роботи

- 41% не можуть знайти роботу з гідною заробітною платою;

- 29% відзначають зменшення вакансій у своїй професії, що ускладнює пошук відповідної роботи;

- 23% стикаються з дискримінацією за віком, що робить пошук роботи ще складнішим;

- 22% відзначають, що пошук роботи вимагає більше зусиль і часу;

- 22% не отримують відгуки від рекрутерів після співбесіди;

- 21% взагалі не отримують зворотний зв'язок після проходження співбесіди.

Сучасні вимоги до кандидатів на вакансії виявляються досить високими: майже 3 з 5 роботодавців очікують від кандидатів розмовного рівня англійської мови, значного досвіду та підтверджених результатів. Водночас, багато роботодавців не готові вкладати час та ресурси у навчання працівників.

Зміна пріоритетів у шукачів роботи стала результатом зміни витрат. Опитування показує, що 63% українців не бояться можливих скорочень у найближчі півроку, але 17% все ж очікують такого негативного розвитку подій [3].

У попиті на ринку праці традиційно переважають позиції менеджерів, консультантів, адміністраторів та бухгалтерів. Порівнюючи лідерів за посадами на Work.ua з показниками 2023 року, можна зазначити, що структура залишилася майже без змін. Проте варто відмітити помітне збільшення кількості вакансій і деякі зміни в рейтингу.

Найбільш популярні категорії за вакансіями також продовжують тримати свої позиції. У лідерах залишаються сфера обслуговування, робочі спеціальності, продажі та закупівлі.

За даними Держстату, у третьому кварталі 2023 року середня зарплата в Україні підскочила майже до 18 тисяч гривень, порівняно з 14,6 тисяч гривень у 2022 році.

Водночас, уряд розраховує на значне зростання середньомісячної зарплати протягом наступних трьох років, а саме: у 2024 році вона має скласти 21,8 тисяч гривень, у 2025 - 25,7 тисяч гривень, а вже у 2026 - 30,3 тисяч гривень. Це припускається за умови зниження рівня безробіття та інфляції [2].

У найважчі періоди, коли воєнний стан ставить перед людьми великі випробування, майже половина працівників вважають свою роботу задовільною. Цей оптимізм свідчить про внутрішню міцність та адаптивність людей. Звісно, важливо врахувати, що кожен п'ятий працівник відчуває певне незадоволення від своєї професійної діяльності.

Проте серед цих труднощів існують ключові фактори, які сприяють утриманню працівників на робочому місці: важливим є можливість працювати віддалено; дружня атмосфера в колективі; гнучкий графік роботи та можливість віддаленої роботи; безпечні умови праці та добрі відносини з керівником.

Інформаційні джерела:

1. Як змінився ринок праці в Україні від початку війни? URL: <http://surl.li/suhgj>
2. Ринок праці: яких спеціалістів шукають і де пропонують найбільші зарплати. URL: <https://www.epravda.com.ua/publications/2024/01/9/708528/>
3. Майже половина українців не можуть знайти роботу з гідною зарплатою: нове дослідження. URL: <https://visitukraine.today/uk/blog/3331/almost-half-of-ukrainians-cannot-find-a-job-with-a-decent-salary-new-study>